

De stilte van Azincourt

The King: over het leven van een oorlogskoning

De Slag bij Azincourt (1415) was lang het symbool van Engels militair heldendom – een overwinning voor de handboogschutters, ridders, de jonge koning Henry V en het verenigde volk. De strijd tussen de Engelse koning Henry V en de Franse kroonprins Charles VII tijdens de Honderdjarige Oorlog, die uiteindelijk uitloopt op de veldslag in noordwest-Frankrijk, speelt de hoofdrol in het historische drama *The King* (2019). Een shakespeareaans verhaal over de stormachtige aanloop naar de slag, de stilte die volgt en de bejubelde slag die het besluit.

Daan van Leeuwen is
redacteur van Kleio.

Scan de QR-code en luister tijdens het lezen de officiële soundtrack van *The King* voor een andere leeservaring.

Koning Henry V zit op één knie en kijkt door de dichte takken van de bomen naar het veld dat tussen de bossen van Azincourt en Tramecourt ligt. De jonge Engelse koning heeft zijn handen aan de bovenkant van zijn wapen en laat zijn kin erop rusten. Roerloos kijkt hij naar het stille en natte veld. Franse cavalerie staat bovenaan de heuvel en kijkt neer op de naar voren geschoven eenheid van Engelse ridders. Ridders zonder paard. Ze dragen slechts een zwaard en een harnas en wachten op het beginsignaal. Ze worden gedekt door de handboogschutters, die al vele slagen in de Honderdjarige Oorlog in het voordeel van de Engelsen hebben beslist. De ridders hopen dat deze slag misschien wel hetzelfde lot zou kennen.

De mannen die achter Henry V staan zijn zenuwachtig. Ze hervatten de grip op hun zwaarden. Ze controleren nog een keer hun harnas terwijl ze naar de roerloze koning kijken en doen in stilte nog een schietgebedje. Wanneer zal hij overgaan tot de aanval en de Fransen uit hun tent lokken?

Wanneer zal hij de stilte van Azincourt doorbreken en van het natte veld in de schaduw van de bossen van Azincourt en Tramecourt een historische plek maken? Dan klinkt het teken. De voorste linie van de Engelse edellieden komt in beweging. Het zwaard in de aanslag. Enkele van de Franse paarden briesen als ook zij in beweging komen. Als een lawine komt de cavalerie de heuvel af om zich op de vooruitgeschoven Engelse zwaarddraggers te storten. De handboogschutters spannen hun bogen en laten de pees schieten. Honderden pijlen verduisteren de bewolkte hemel boven het veld van Azincourt op deze 25 oktober 1415. Net als de nacht ervoor regent het weer even boven het slagveld in noordwest-Frankrijk.

Bezongen moddergevecht

De Slag bij Azincourt is een van de meest bezongen moddergevechten van de Engelse geschiedenis. Shakespeare bejubelde deze dag in *The Life of Henry the Fifth* (1599) waarin koning Henry V met zijn ‘band of brothers’ het numeriek sterkere Franse ridderlijke leger op overtuigende wijze versloeg. Het werk dat – met de gebruikelijke dichterlijke vrijheid – gebaseerd was op het leven van Henry V rondom de Slag bij Azincourt werd de basis van de film *The King* (2019).

Regisseur David Michôd toont hierin Henry’s (Timothée Chalamet) transformatie van verstoten en dronken koningszoon tot geprezen oorlogskoning tijdens de Honderdjarige Oorlog. Aanvankelijk heeft zijn tirannieke vader Henry IV een voorkeur voor zijn jongere zoon Thomas als troonopvolger,

‘De Slag bij Azincourt is een van de meest bezongen moddergevechten van de Engelse geschiedenis’

maar na een lang ziekbed van vader en de plotse dood op het slagveld van Thomas wordt toch de oudste zoon Henry zijn troonopvolger. Na de dood van Henry IV en de kroning van

Boven: Koning Henry V (1386-1422) van Engeland. National Portrait Gallery, Londen. Rechterpagina: Scènes uit *The King*. Bron: Netflix.

The King (2019)

Regie: David Michôd

Acteurs: Timothée Chalamet, Joel Edgerton, Sean Harris en Robert Pattinson

Duur: 140 minuten

Te zien op: Netflix (16+)

de ongewilde koning hopen omstanders dat Henry V zijn vaders ambitie doorzet en de Franse koning Charles VI afzet in het licht van de reeks dynastieke conflicten.

Henry V lijkt aanvankelijk af te zien van het voortzetten van zijn vaders claim, maar besluit na een aantal Franse provocaties toch de Franse koning uit te dagen en het Kanaal over te steken. Een van de provocaties zou afkomstig zijn van de dauphin Charles VII (Robert Pattinson) die Henry tennisballen stuurt om hem eraan

te herinneren dat hij te jong is om aan oorlog te denken; het enige wat hij zou moeten doen, is met ballen spelen. Het wordt prachtig in beeld gebracht in *The King* als Henry na afloop van zijn kroning een aantal geschenken ontvangt, waaronder verrassend genoeg ook een uit Frankrijk. Een doosje, zonder briefje, alleen gevuld met een leren bal. Het verhaal van de tennisbal is vaak verteld, maar heeft waarschijnlijk nooit plaatsgevonden.¹

Dynastieke claim

Met het moddergooien tussen de koningshuizen van Frankrijk en Engeland begin vijftiende eeuw is ook de meerwaarde van de film voor in de klas zichtbaar. Het past goed in de historische context van laat-middeleeuwse centraliserende vorsten en de daarbij horende *game of thrones*. Tijdens de film is subtiel op de achtergrond de Engelse wil van unificatie en uniformering voelbaar, waarbij de Lancasters proberen de Engelsen te verenigen om een sterker front te vormen tegen aartsvijand Frankrijk. De film begint dan ook met een binnenslands conflict dat opgelost moet worden voordat Henry IV en later zijn zoon Henry V verder kan met de strijd tegen het Franse koningshuis (tijdens de Honderdjarige Oorlog). Als het conflict beslecht wordt en de afvallige Engelse huizen zich weer aansluiten bij de koning kan het langdurige conflict over de dynastieke claim over de Franse landen weer worden opgepakt. De tijdelijke stilte is teruggekeerd.

Koning Henry steekt begin oktober 1415 het Kanaal over om op de provocatie van Charles VII in te gaan. Hij neemt strategisch liggende burchten in en laat een spoor van verwoesting achter voordat hij op 24 oktober op de velden van Azincourt oog in oog komt te staan met het Franse leger. De Engelsen slaan hun kamp op als de avond valt. Het is de laatste ademteug. Alleen een regenbui doorbreekt even de lange stille nacht voor de storm van Azincourt. ■

■ Het verhaal kent overeenkomsten met het epos van de belediging van Darius aan Alexander de Grote die hem een zweep en een bal in een gouden kistje zond om hem te tarten vanwege zijn jonge leeftijd. A. Curry, *The battle of Agincourt. Sources and interpretations* (Woodbridge 2000); J. Bradbury, *The medieval Archer* (Woodbridge 1985).

Bruikbare scènes

■ **0.27.40-0.34.06:** Hal hoort dat zijn vader stervende is en dat hij koning zal worden van Engeland. De kroon zou hem eigenlijk passeren en naar zijn jongere broer Thomas gaan na het lopende conflict tussen Hal en zijn vader Henry IV, maar kroonprins Thomas is gesneuveld in een veldslag tegen de legers van Wales.

■ **0.35.20-0.41.20:** Hal wordt door de aartsbisschop gekroond tot Henry V, koning van Engeland. Hij ontvangt van verschillende hoge edellieden en koningen geschenken ter ere van zijn kroning. Hij is echter verbaasd als hij ook van de Franse koning een cadeau krijgt. Is dit een waarlijk geschenk of een provocatie in het lopende conflict tijdens de Honderdjarige Oorlog?

■ **1.06.38-1.13.10:** De koning landt op de kust van Frankrijk en belegert het kasteel van Harfleur. Door middel van trebuchets (katapults) probeert Henry V een doorbraak te forceren dat hem dagen zou gaan kosten. Dagen waarin de dauphin zijn legers kan mobiliseren.

■ **1.23.50-1.29.50:** Het Engelse leger doorkruist het noordwesten van Frankrijk richting het noorden en stuit aan de bosranden van Azincourt op een talrijker Frans leger. In de nacht voorafgaand aan de slag bespreken de koning en zijn aanvoerders de strategie. Zijn loyaalste adviseur voelt aan zijn water dat het die nacht gaat regenen. Dit zou weleens in het voordeel van Henry kunnen uitvallen.

■ **1.29.50-1.53.30 (optioneel):** De stilte van Azincourt wordt doorbroken. Na de oorlogsspeech van Henry V waarin hij de eenheid en eensgezindheid onder de Engelsen naar voren brengt, nemen de ridders met harnas, maar zonder paard, het voortouw. Door een strategie waarin de *longbowmen* een cruciale rol spelen, wint de minderheid van de Engelse koning de slag. Dit is een lange expliciete scène waarin veel bloed vloeit; pas op met jongere kijkers. Leeftijdsadvies 16+.

